

วัตตมานาวิภัตติ และ หมวด รุช ฐาตุ
 วัตตมานา บอกปัจจุบันกาล แปลว่า -อยู่, ย่อม-, จะ-

* นำฐาตุมาแจกกับวัตตมานาวิภัตติ + ฐีกาล บท วจนะ บุรุษ

รุช = รุช ฐาตุ + อ ปัจจัย + ติ = ฤชติ ย่อมกิน, กินอยู่, จะกิน

บุรุษ	ปรสสप्त		อุตตโนप्त	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ประถมบุรุษ	ติ (โส) ฤช+อ+ติ = ฤชติ	อนฺติ (เต) ฤช+อ+อนฺติ = ฤชนฺติ ฤชเร	เต (โส) ฤช+อ+เต = ฤชเต	อนฺเต (เต) ฤช+อ+อนฺเต = ฤชนฺเต
มัธยมบุรุษ	สี (ตุว) ฤช+อ+สี = ฤชสี	ถ (ตุเมเห) ฤช+อ+ถ = ฤชถ	เส	วุเห
อุตตมบุรุษ	มิ (อห) ฤช+อ+มิ = ฤชามิ	ม (มย) ฤช+อ+ม = ฤชาม	เอ (อห) ฤช+อ+เอ = ฤชเอ	มุเห

- * แปลง อนฺติ เป็น เร
- * ใช้ เต แทน ติ ใช้ อนฺเต แทน อนฺติ
- * ใช้ เอ แทน มิ
- * มิ ม ที่ฆะท้ายฐาตุที่เป็นสระเสียงสั้น (อ)

หมวด รุฐ ฐาตุ

(ลง อ, เอ ปัจจัย และนิคคหิตอาคม ต้นฐาตุ)

รุฐ ฐาตุ เป็นไปในความปิด, ความกั้น (รุฐ+อ+ติ)=รฺฐฐติ,
(รุฐ+เอ+ติ) = รฺฐฐเอติ ย่อมปิด, ย่อมกั้น

มุจ ฐาตุ เป็นไปในความปล่อย (มุจ+อ+ติ) = มุจฐติ,
(มุจ+เอ+ติ) = มุจฐเอติ ย่อมปล่อย
(ถ้าลง ย ปัจจัย ในหมวด ทิว เป็นอักษรมฐาตุ เป็นใน
ความหลุด, พ้น มุจ+ย = จจ + ติ = มุจฐติ ย่อมหลุด,
ย่อมพ้น, ย่อมหลุดพ้น

ภุช ฐาตุ เป็นไปในความกิน (ภุช+อ+ติ) = ภุชฐติ ย่อมกิน

ภิท ฐาตุ เป็นไปในความต่อ, ความทำลาย (ภิท+อ+ติ)
= ภินฐติ ย่อมต่อ, ย่อมทำลาย
(ถ้าลง ย ปัจจัย ในหมวด ทิว ฐาตุ เป็น อักษรมฐาตุ
เป็นไปในความแตก ภิท+ย=ชช+ติ = ภิชฐติ ย่อมแตก)

ลিপ ฐาตุ เป็นไปในความฉาบ (ลিপ+อ+ติ) = ลิปฐติ ย่อมฉาบ

*****

ทดสอบการแจกฐาตุ

ภิท ภีท = ภินุท + อ + ติ ภินุทติ

บุรุษ	ปรสสพท์		อตฺตโนปท์	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	ติ (โส)	อนฺติ (เต)	เต (โส)	อนฺเต (เต)

	ภินุท+อ+ติ ภินุทติ	ภินุท+อ+อนุติ = ภินุทनुติ	ภินุท+อ+เต = ภินุทเต	ภินุท+อ+ อนุเต = ภินุทनुเต
ม.	ติ (ตุ๋ว) ภินุท+อ+ติ = ภินุทติ	ถ (ตุ่มเห) ภินุท+อ+ถ = ภินุทถ	เส	วุเห
อุ.	มิ (อหฺ) ภินุท+อ+มิ = ภินุทามิ	ม (มยฺ) ภินุท+อ+ม = ภินุทาม	เอ (อหฺ) ภินุท+อ+เอ = ภินุเท	มุเห

..... ปาโต อาหาริ ภุญชามิ

อ.เรา ย่อมบริโภค ซึ่งอาหาร ในเวลาเช้า

ข้อควรรู้เบื้องต้นก่อนการแต่งและแปลประโยคบาลี

๑. ปัจจัยในกัตตุวาก ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ญ ณา นา ณา
โไอ ฌ ฌย แบ่งลงในธาตุ ๘ หมวด ดังนี้
- อ, เอ = ญ, รุฐ (ลง อํ อากมต้นธาตุแปลงเป็นพยัญชนะที่สุด
วรรค)

ย ทิว

ญ ณา สุ

นา กี

ณา คหุ

โไอ ตนุ

ณ, ณย จุฑ

๒. รูปแบบกัตตุวาก

ประธานทำเอง เช่น สุโท โอทนํ ปจติ อ.พ้อคร้ว หุงอยู่ ซึ่งข้าวสุก

ทดสอบการแต่งประโยคกัตตุวาก

๑. อ.โจร ท. ย่อมทำลาย ซึ่งอุโมงค์ (อุมมุงค-ปุ) ในราตรี ฯ
๒. อ.เรา ย่อมบริโภค ซึ่งอาหาร (อาหาร-ปุ) ในเรือน ของตน ฯ
๓. อ.ท่าน ย่อมฉาบ ซึ่งผนัง (ภิตฺติ) ด้วยดินเหนียว (มตฺติกา) ฯ